

Pokyny k odběrům krve pro OKBH

Příprava na odběr

1. Odpoledne a večer před odběrem vynechejte tučná jídla. Pokud lze vynechat léky, pak je se svolením lékaře vynechejte 3 dny před odběrem.
2. Pokud Vás lékař nepoučí jinak, provádí se odběry nalačno.
3. Ráno před odběrem můžete vypít zhruba 1/4 l hořkého čaje (neslazené vody).
4. Odběr krve se provádí zásadně na základě požadavku lékaře. Musíte tedy mít s sebou požadavkový list ordinujícího lékaře (žádanku). Bez žádanky odběr nebude proveden. Jedinou výjimkou je odběr krve za přímou úhradu. S sebou vezměte i průkazku zdravotní pojišťovny ke kontrole údajů.
5. Pokud jste alergický na desinfekční prostředky nebo na určitý typ náplasti, oznamte tuto skutečnost odebírajícímu personálu.
6. Pokud Vám při odběru krve bývá nevolno, oznamte toto také odebírajícímu personálu, aby mohl zabránit komplikacím při mdlobě (poranění při pádu). V tomto případě lze provést odběr vleže.

Činnosti před odběrem

1. Pracovník před odběrem kontroluje totožnost pacienta a správnost použitých zkumavek na požadovaná vyšetření.
2. Pracovník provede přípravu materiálu a příslušné dokumentace, zejména s ohledem na prevenci záměny vzorků.
3. Zkumavky jsou před odběrem předem označeny čitelně vyplněným štítkem, kde jsou povinné tyto údaje:
 - příjmení pacienta
 - číslo pojištěnce (rodné číslo) resp. rok narození pacienta
4. Pracovník ověří dodržení potřebných dietních omezení před odběrem, přítomnost alergie.
5. Pracovník zkontroluje dostupnost všech pomůcek potřebných pro odběr.
6. Pacient je seznámen s postupem odběru.

Vlastní odběr

1. Dojde k zajištění vhodné polohy paže pacienta.
2. Bezprostředně před odběrem je provedena kontrola kvality jehly (neporušený obal = sterilita) a zkumavek. Znovu je provedena také kontrola identifikačních údajů na zkumavkách.

3. Následně je přiloženo škrtidlo, které by nemělo být zataženo déle než jednu minutu.
4. Místo vpichu je dezinfikováno doporučeným prostředkem. Prostředek necháme na kůži zaschnout po dobu doporučenou výrobcem. Po desinfekci je další palpce místa vpichu nepřijatelná! Při odběru na stanovení hladiny etylalkoholu nejsou používány dezinfekční prostředky s obsahem alkoholů.
5. Nevhodným postupem je sevření pěsti a pumpování, které vede k mírné změně výsledků, např. draslíku.
6. Po zahájení venepunkce je nutné škrtidlo uvolnit, aby nedocházelo k odběru stojící, ale volně proudící krve.

PLATÍ PRO UZAVŘENÝ ODBĚROVÝ SYSTÉM:

Při použití uzavřeného systému dle potřeby přiložíme škrtidlo, provedeme venepunkci, uvolníme škrtidlo a postupně nasazujeme vhodné zkumavky. Vytvořené vakuum zajistí dokonalé naplnění zkumavky při dosažení správného míscího poměru krve a protisrážlivého činidla.

DOPORUČENÉ POŘADÍ ODBĚRŮ Z JEDNOHO VPICHU:

- zkumavka pro hemokultury
- zkumavky bez přísad
- zkumavky pro hemokoagulaci
- ostatní zkumavky s přísadami*

*Pokud se používají zkumavky s různými přísadami, je vhodné následující pořadí: citrát, heparin, K3EDTA, oxalát a fluorid.

JEDNOTLIVÉ ZKUMAVKY S PŘÍŠADAMI JE NUTNO BEZPROSTŘEDNĚ PO ODBĚRU PROMÍCHAT PĚTINÁSOBNÝM ŠETRNÝM PŘEVŘÁCENÍM!

Činnosti po odběru

1. Po ukončení odběru se místo vpichu i s jehlou zakryje gázovým čtvercem. Na gázový čtverec se jemně zatlačí a pomalým tahem se odstraní jehla ze žíly. Přitom se dbá, aby nedošlo k poranění pacientovy paže.
2. Místo vpichu je přelepeno náplastí. Pacientovi se doporučí komprimace místa venepunkce a ponechání místa odběru zakryté nejméně 15 minut.
3. Po odběru se pacient může najíst. Zejména u diabetiků je vhodné, aby měli jídlo s sebou a mohli tak dodržet navyký denní režim.
4. Pracovník, který provedl odběr krve, se podepisuje na žádanky.
5. Množství odebrané krve souvisí s počtem naordinovaných vyšetření:
 - na běžná biochemická vyšetření (10–15 analytů) ze séra stačí 1 plná (4,9 ml) zkumavka

- vyšetření krevního obrazu, diferenciálu, FW a GHB – objem daný výrobcem zvolené zkumavky nesrážlivé krve K₃EDTA
- koagulační vyšetření – objem daný výrobcem zvolené zkumavky (po rysku) – pro vyšetření APTT, quick, D-dimery je dostatečná 1 zkumavka (citrát)
- sedimentace erytrocytů – objem daný výrobcem zvolené zkumavky
- moč chemicky a močový sediment – 10 ml ranní moče
- sběr moče za 24 hod – 5 ml

6. Do laboratoře se odesílají označené zkumavky s příslušnými správně vyplněnými žádankami. Zkumavky s odebranými vzorky jsou transportovány co nejdříve po odběru.

7. Vzorky, které jsou určeny pro získání séra a neobsahují tudíž protisrážlivá činidla, je třeba ponechat při pokojové teplotě minimálně 30 minut po odběru, aby došlo k vytvoření koagula.

8. Vzorek po odběru neukládáme do lednice.

• Činnosti před odběrem

Pracovník před odběrem kontroluje totožnost pacienta a správnost použitých zkumavek na požadovaná vyšetření. Příprava materiálu a příslušné dokumentace, zejména s ohledem na prevenci záměny vzorků.

Zkumavky je nutno předem označit čitelně vyplněným štítkem, kde jsou povinné tyto údaje: **příjmení pacienta**

číslo pojištěnce (rodné číslo) resp. rok narození pacienta

Ověření dodržení potřebných dietních omezení před odběrem, přítomnost alergie.

Kontrola dostupnosti všech pomůcek potřebných pro odběr.

Seznámení pacienta s postupem odběru.

• Vlastní odběr

Zajištění vhodné polohy paže.

Kontrola identifikačních údajů na zkumavkách, bezprostředně před odběrem je nutno zkontrolovat kvalitu jehly (neporušený obal = sterilita) a zkumavek. Přiložení škrtidla, škrtidlo by nemělo být zatažené déle než jednu minutu

Dezinfekce místa vpichu doporučeným prostředkem. Prostředek necháme na kůži zaschnout po dobu doporučenou výrobcem, po desinfekci je další palpce místa vpichu nepříjemná!

Při odběru na stanovení hladiny etylalkoholu se nesmí používat dezinfekční prostředky s obsahem alkoholů.

Po zahájení venepunkce je nutné škrtidlo uvolnit, abychom neodebírali stojící, ale volně proudící krev

Nevhodné je rovněž sevření pěsti a pumpování, které vedou k mírné změně výsledků, např. draslíku.

• **UZAVŘENÝ ODBĚROVÝ SYSTÉM:** Při použití uzavřeného odběrového systému dle potřeby přiložíme škrtidlo, provedeme venepunkci, uvolníme škrtidlo a postupně nasazujeme vhodné zkumavky. Vytvořené vakuum zajistí dokonalé naplnění zkumavky při dosažení správného míšícího poměru krve a protisrážlivého činidla.

• **DOPORUČENÉ POŘADÍ ODBĚRŮ Z JEDNOHO VPICHU:** Zkumavka pro hemokultury, zkumavky bez přísad, zkumavky pro hemokoagulaci, ostatní zkumavky s přísadami.

Pokud se používají zkumavky s různými přísadami, je vhodné následující pořadí: citrát, heparin, K3EDTA, oxalát a fluorid.

JEDNOTLIVÉ ZKUMAVKY S PŘÍŠADAMI JE NUTNO BEZPROSTŘEDNĚ PO ODBĚRU PROMÍCHAT PĚTINÁSOBNÝM ŠETRným PŘEVŘÁCENÍM!

• **Činnosti po odběru**

Po ukončení odběru se místo vpichu i s jehlou zakryje gázovým čtvercem. Na gázový čtverec se jemně zatlačí a pomalým tahem se odstraní jehla ze žíly. Přitom se dbá, aby nedošlo k poranění pacientovy paže. Poté se místo vpichu přelepí náplastí. Pacientovi se doporučí komprimace místa venepunkce a ponechání místa odběru zakryté nejméně 15 minut.

Odebírající pracovník se na žádanky podepisuje. Do laboratoře se odešlou označené zkumavky s příslušnými správně vyplněnými žádankami. Zkumavky s odebranými vzorky se co nejdříve transportují do laboratoře Dopravního zdravotnictví a.s.

Množství odebrané krve souvisí s počtem naordinovaných vyšetření

- na běžná biochemická vyšetření (10- 15 analytů) ze séra stačí 1 plná (4,9 ml) zkumavka
- vyšetření krevního obrazu a diferenciálu
- objem daný výrobcem zvolené zkumavky nesrážlivé krve K3EDTA
- koagulační vyšetření – objem daný výrobcem zvolené zkumavky – po rysku – pro vyšetření APTT, Quickova testu, D-dimerů je dostatečná 1 zkumavka (citrát)
- sedimentace erytrocytů – objem daný výrobcem zvolené zkumavky
- moč chemicky a močový sediment – 10 ml ranní moče - sběr moče za 24 hod – 5 ml

Vzorky, které jsou určeny pro získání séra a neobsahují tudíž protisrážlivá činidla, je třeba ponechat při pokojové teplotě minimálně 30 minut po odběru, aby došlo k vytvoření koagula.

Vzorek po odběru **neukládáme** do lednice.

Verze č.:2

Platnost od 15.8.2022